

Türk Eğitim Sistemi'nde Okulların Örgüt ve Yönetim Yapısı ile Yapılandırmacı Eğitim Yaklaşımı Arasındaki İlişkinin Çözümlemesi

Analysis Of Relationships between Organizational - Management Structure of Schools in Turkish Educational System and Constructivist Education Approach

Çetin Terzi

Anadolu Üniversitesi, Türkiye
cterzi@anadolu.edu.tr

Özet

Eğitim örgütleri buldukları çevre ve üstlendikleri işlevleri nedeniyle sürekli gelişmek durumundadırlar. Bireylerin, toplumların ve diğer paydaşların sürekli değişen gereksinimleri doğrultusunda eğitim örgütlerine yönelik beklentiler farklılaşmaktadır. Eğitim örgütleri de bu beklentilere örgütsel işleyiş, yapı ve süreçlerinde değişiklikler gerçekleştirerek yanıt vermeye çalışmaktadırlar.

Türk Eğitim Sistemi'nde yapılandırmacı eğitim yaklaşımı 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren ülke genelinde uygulamaya konulan, yeni insan modeli beklentisini karşılamaya dönük en önemli eğitim projelerinden biri olarak nitelendirilmektedir. Okullar toplumsal açık bir sistem olarak değerlendirildiğinde, eğitim sisteminin temel sistemi olarak dönüşüm süreçlerinde gerçekleştirilen bu önemli değişimin, sistemin tüm parçalarını etkilemesi kaçınılmazdır.

Sistem bütünlüğü içinde yapılandırmacı eğitim anlayışının gerektirdiği okul örgüt ve yönetim yapısındaki değişimlerin de uygulamaya aktarılması Türk Eğitim Sistemi'ndeki parça parça gerçekleşen ve bütünlükten yoksun değişim hareketlerinin amacına ulaşmasına katkı sağlayabilecektir.

Bu bağlamda çalışmada yapılandırmacı eğitim anlayışının sadece eğitim-öğretim süreçleri ile ilişkilendirilmesinin yeterli olmadığı; bunun dışında okul sisteminin örgüt ve yönetim yapısı boyutlarında da değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: *Yapılandırmacı Eğitim Anlayışı; okul örgütü; okul yönetimi*

Abstract

Education organizations consistently improve because of their environment and their functions they undertake. The expectations about education organizations have differences towards the consistently changing needs of individuals, society and other stakeholders. Education organizations try to satisfy these needs by achieving some alterations in organizational operation, structure and processes.

Constructivist education approach in Turkish Education System that put into rule in whole country from the education-schooling year in 2005-2006, is regarded as one of the most important

education project which aims to meet the expectations of new human model. When schools are considered as a social open system, it is inevitable that the change, goes through with the process of transformation of education system as a basic system, affects whole parts of the system.

Transferring the changes, that constructivist education approach require in system unity, in school organization and management structure in application will contribute the movements of change aims that happens part by part in Turkish Education System and devoid of unity.

In this context, it is come through that correlating the constructivist education approach only with the education process is not sufficient and apart from that, it should be considered in the extent the structure of organization and management of school system.

Keywords: *Constructivist education approach; school organization; school management*

Problem Durumu

Eğitim örgütleri buldukları çevre ve üstlendikleri işlevleri nedeniyle sürekli gelişmek durumundadırlar. Bireylerin, toplumların ve diğer paydaşların sürekli değişen gereksinimleri doğrultusunda eğitim örgütlerine yönelik beklentiler farklılaşmaktadır. Eğitim örgütleri de bu beklentilere örgütsel işleyiş, yapı ve süreçlerinde değişiklikler gerçekleştirerek yanıt vermeye çalışmaktadırlar.

Türk Eğitim Sistemi'nde yapılandırmacı eğitim yaklaşımı 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren ülke genelinde uygulamaya konulan, yeni insan modeli beklentisini karşılamaya dönük en önemli eğitim projelerinden biri olarak nitelendirilmektedir. Okullar toplumsal açık bir sistem olarak değerlendirildiğinde, eğitim sisteminin temel sistemi olarak dönüşüm süreçlerinde gerçekleştirilen bu önemli değişimin, sistemin tüm parçalarını etkilemesi kaçınılmazdır. Örgüt geliştirme ve sistem yaklaşımının temel ilkeleri çerçevesinde ele alındığında örgütsel değişimlerin veya örgüt geliştirme etkinliklerinin başarıya ulaşması büyük ölçüde örgütsel yapıdaki tüm unsurların gözden geçirilmesi ile olanaklı görülmektedir. Yapılandırmacı eğitim yaklaşımı yalnızca sınıflarda uygulanarak başarıyla gerçekleştirilebilecek bir anlayış olarak nitelendirilememelidir.

Sistem bütünlüğü içinde yapılandırmacı eğitim anlayışının gerektirdiği okul örgüt ve yönetim yapısındaki değişimlerin de uygulamaya aktarılması Türk Eğitim Sistemi'ndeki parça parça gerçekleşen ve bütünlükten yoksun değişim hareketlerinin amacına ulaşmasına katkı sağlayabilecektir. Sistemin amaçları, örgüt yapısı ve yönetim anlayışıyla bütünleştirilebilmiş değişimler okulların yeniden yapılanmasına yön verebilecek, okulun toplumsal işlevlerini yerine getirmesinde gerçekçi ve sistem amaçlarına uyumlu dönüşümlere yer verilmesine olanak sağlayabilecektir. Özellikle okul örgütü içinde görev alan herkesin örgüt ve yönetim yapısında yapılandırmacı yaklaşıma uygun görev tanımlamaları ve yeterlik alanlarına ilişkin değişimlerin yeniden tanımlanması söz konusu olabilecektir.

Amaç

Bu çalışmanın amacı 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan yeni ilköğretim programının temelini oluşturan yapılandırmacı eğitim yaklaşımının okul yönetim ve örgüt yapısına etkilerinin neler olabileceği ve mevcut duruma ilişkin sistem yaklaşımı çerçevesinde kuramsal bir değerlendirme sunmaktır.

Tartışma

Türk Eğitim Sistemi tarihsel gelişim sürecinde pek çok yenileşme, iyileştirme ve gelişme hareketlerine tanık olmuştur. Tüm bu eylemlerin temelinde Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren öncelikle niceliksel bir takım göstergeleri yakalayabilmek daha sonra ise niteliksel sonuçlara ulaşabilme arzusu yatmıştır. Cumhuriyetin ilanından sonra yetiştirilmek istenen insan tipi hem çağcıl özellikleri taşıyan hem de millilik değerlerini kazanmış insan tipine doğru yönelmiştir (Şişman ve Taşdemir, 2008). Dolayısıyla Cumhuriyet'in ilk yıllardan itibaren John Dewey'in raporlarıyla başlayan ilerlemeci eğitim akımının etkileri Türk Eğitim Sistemi'nde yapılandırmacı eğitim anlayışına dayalı eğitim programlarının uygulanmaya başlamasıyla günümüze değin sürmektedir.

Pilot uygulamadan sonra 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan yeni ilköğretim programı "Atatürk ilkeleri ve inkılaplarını benimsemiş, temel demokratik değerlerle donanmış, bireysel farklılıkları ne olursa olsun, araştırma-sorgulama, eleştirel düşünme, problem çözme ve karar verme becerileri gelişmiş; yaşam boyu öğrenen ve insanlarına saygılı, mutlu Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları yetiştirme" vizyonunu benimsemiştir (MEB, 2005). Yeni ilköğretim programı davranışçı yaklaşımdan daha çok bilişsel ve yapılandırmacı eğitim anlayışını dikkate almıştır.

Yapılandırmacı yaklaşım bir öğretimle ilgili bir kuramdan daha çok bilme ve öğrenme üzerine kurulu bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir. İlk zamanlarda öğrenenlerin bilgiyi nasıl öğrendiklerini açıklamaya çalışan yapılandırmacılık, zamanla öğrenenlerin bilgiyi zihinde nasıl yapılandırdıklarını açıklamaya çalışan bir yaklaşım haline almıştır. Öğrenme; mevcut bilgiyi ezberlemeye değil, bilgiyi zihinde yapılandırmaya, bilgiyi anlamlandırmaya, yorumlamaya, yeni durumlara transfer etmeye ve bilgiden yeni bilgiler üretmeye dayanır. Öğrenen, bilgiyi her türlü yaşam problemlerini çözmede uygulamaya koyar (Perkins, 1999).

Yapılandırmacı yaklaşım aşağıdaki ilkeler bakımından diğer yaklaşımlardan ayrılmaktadır (Lambert ve diğerleri, 2002):

- Öğrenciler deneyimleri ile öğrendiklerinin anlamlarını bütünleştirirler.
- Öğrenme etkinlikleri öğrencilerin deneyimlere, bilgi ve inançlarına ulaşmalarına neden olur.
- Kültür, ırk ve ekonomik durum öğrencilerin bireysel ve toplu olarak öğrenmesini etkiler.
- Öğrenme birlikte sorgulama anlayışıyla zenginleştirilmiş sosyal bir ekinliktir.
- Derin düşünce ve üst biliş (biliş ötesi) bilme ve anlamamanın zorunlu bir durumudur.
- Öğrenciler kendi öğrenmelerinin değerlendirilmesinde anahtar rol oynar.
- Öğrenme sürecinin çıktıları çeşitlidir ve sıklıkla öngörülemezdir.

Yapılandırmacılık alanındaki gelişmeler onu sadece bir öğrenme kuramı olarak ele almanın ötesine geçilmesine neden olmuştur. Yapılandırmacılık bilgi, bilimsel bilgi, öğretim, eğitim, biliş, etik, politika kuramı ve bir dünya görüşü olarak değerlendirilmektedir. Bu özelliklerinden dolayı yaklaşım felsefeden matematiğe, sosyolojiden mimarlığa, örgüt ve yönetime kadar pek çok alanda etkili olmuştur (Şimşek, 2004). Buna karşın Türkiye'de yeni ilköğretim programının uygulama süreciyle ivme kazanan yapılandırmacılık tartışmaları örgüt ve yönetim temellerinden daha çok eğitimde program geliştirme temelleri üzerinde yürütülmüştür.

Bu durum yapılandırmacı yaklaşıma ilişkin değerlendirmelerin öğrenci ve öğretmenlerin öğretim süreçlerinde bu yeni yaklaşım karşısında nasıl roller üstleneceğinden öteye geçememesine neden olmuştur. Örneğin bir değerlendirmede öğrencilerin kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alan, sorumluluklarının farkına varmaları gereken bireyler olması gerektiği; öğretmenin ise öğrenme öğretme sürecini yönlendiren, öğrenme ortamını düzenleyen ve değerlendirme etkinliklerini planlayan kişi olması gerektiği belirtilmektedir (Akçay, 2006). Bir başka değerlendirmeye göre de yeni ilköğretim programının başarıya ulaşması için öğretmenlerin acilen eğitilmesi gerekmektedir (Korkmaz, 2006).

Eğitim Programları ve Öğretim Alanı Profesörler Kurulu'nun 2005 yılı yeni ilköğretim programını değerlendirme raporunda eğitimde program geliştirme ilkeleri ile örtüşmeyen konular üzerinde vurgular yaparken, Eğitim-Sen'in değerlendirme raporunda ise programın geliştirilme süreci, içerik düzenlemesi ve kazandırılacak beceriler üzerinde durulmuştur.

Her yeni uygulama gibi yapılandırmacı yaklaşımla birlikte okullarda yaşanan pek çok sorun farklı araştırmalarca ortaya çıkarılmıştır. Birtakım sorunlar yaşandığı bu konuda çeşitli araştırmalar yapılarak ortaya çıkarılmıştır. Özgan ve Turan'ın (2010) genel bir değerlendirme yaptığı araştırmalarına göre; bu sorunların genel olarak sınıfların kalabalıklığı, zaman yetersizliği, maddi yetersizlikler, araç-gereç yetersizlikleri, veli desteğinin az olması, öğrencinin bilgi eksikliği, öğrencilerin isteksizliği, ödev konusunda yaşanan sorunlar, öğretmen-öğrenci, veli-yönetici işbirliğinin istenen düzeyde olmaması, ikili öğretim uygulamasının verimsizliği, yöntemlerin karmaşıklığı, program uygulamalarına hazırlıksız geçiş, programdaki açıklamaların yetersizliği ve sınıf düzeyine uygun olmayışı şeklinde sıralandığı görülmektedir. Görülmektedir ki genel hatlarıyla ele alınan sorun tanımlamaları belli boyutlarıyla sadece öğretmen ve öğrenci rolleri ve de öğretim süreci ile ilgili değil, okulun örgüt ve yönetim yapısıyla da ilgilidir. Okulların örgüt ve yönetim yapısıyla ilgili gerçekleştirilecek derinliğine araştırmalar bu durumu daha belirgin bir şekilde ortaya koyabilecektir.

Bireysel yapılandırmacılık (Piaget), sosyal yapılandırmacılık (Vygotsky) ve radikal yapılandırmacılık sürecinde ortaya çıkan yeni anlayışlar bilgi ve öğrenmenin sadece öğrenme-öğretme süreçleriyle ilgili bir değerşken olarak ele alınmasından öteye taşınmasını zorunlu kılmıştır (Hoy ve Miskel, 2010). Bu anlamda bilgi ve öğrenmeye ilişkin yapılandırmacılığın getirdiği içsel ve dışsal faktörlerin bilgi üzerinde etkili olması, bilginin deneyimlere dayalı olarak oluşması ve görelilik olarak her bilginin doğruluğu gibi anlayışlar örgüt ve yönetim kavramları çerçevesinde bir bakış açısını da zorunlu kılmaktadır. Buna göre yapılandırmacılık yaklaşımının okulun örgüt ve yönetim yapısı açısından ele alındığında özellikle liderlik, okul vizyonu, okul kültürü ve okulun sistem özellikleri açısından da değerlendirilmesi zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır.

Okulda Liderlik ve Vizyon

Bilginin ve öğrenmenin doğasına ilişkin yeni bakış açıları ortaya koyan yapılandırmacı yaklaşım uygulamalarının bulunduğu bir okul yönetim sisteminde okul yöneticisinin liderlik rolleri de farklılaşmak durumundadır. Yapılandırmacı yaklaşımda liderlik okuldaki bireyler arasında karşılık bir süreç olarak görülmektedir (Lambert ve diğerleri, 2002). Bu karşılıklı süreçte öğrencilerin okulda uygulanan eğitim programından en iyi biçimde yararlanması amaçlanmalıdır. Böyle bir bakış açısı ise yapılandırmacı eğitim anlayışı ile etkili okul ve öğretimsel liderlik kavramlarının bir araya gelmesini sağlayabilir. Ancak unutulmamalıdır ki kavramsal olarak ne ad verilirse verilsin okul yöneticilerinin liderlik davranışları okul üyelerinin bilgi ve öğrenmeye ilişkin özellikle radikal yapılandırmacılık özellikleriyle özdeşim kuracak biçimde geliştirilmelidir. Türk Eğitim Sistemi'nde okul yöneticilerinin liderlik özellikleri ya da yöneticilik rollerine ilişkin yapılan araştırmalarla birlikte yöneticilerin sahip olması gereken özellikler sürekli olarak artmakta ancak yapılandırmacılığa dayandırılmış bir eğitim programının uygulandığı okulda okul yöneticisinin hangi rolleri sergileyeceğine ilişkin somut, uygulamaya yönelik herhangi bir üretimde bulunulmamaktadır. MEB da benzer biçimde okul yöneticilerinin bu bağlamda yeterlikler kazanmasına yönelik herhangi bir adım atmamaktadır. Basit bir benzetme ile otomobil yarışçıları farklı kategorilere geçiş yaptıklarında farklı sürüş teknikleri geliştirmek durumunda kalırken, okulun işleyişini, üretim süreçlerinin değerştiren böyle bir uygulama karşısında aynı yöneticilik becerilerinin işe koşulmaya devam edilmesi Türk Eğitim Sistemi'ndeki değerşim yönetimi anlayışının somut örneklerini oluşturmaktadır.

Yapılandırmacı eğitim anlayışında okulun vizyonu ve amaçları değerlere, inançlara, bireysel ve paylaşılan deneyimlere dayalı olarak okul üyeleriyle birlikte geliştirilir. Kendi kendini harekete geçiren

bir topluluk olarak okulun işlevleri üyelerinin gelişimi üzerinde odaklanır (Lambert ve diğerleri, 2002). Yapılandırmacı eğitim anlayışında her bireyin kendi yaşantısı ve bilişsel özellikleri öne çıktığına göre okulun paylaşılan vizyonu her bir okul üyesinin yaşantılarına anlamlar katabileceği zenginlik ve kapsayıcılıkta olması gerekmektedir. Yeni İlköğretim Programında yer alan "Atatürk ilkeleri ve inkılaplarını benimsemiş, temel demokratik değerlerle donanmış, bireysel farklılıkları ne olursa olsun, araştırma-sorgulama, eleştirel düşünme, problem çözme ve karar verme becerileri gelişmiş; yaşam boyu öğrenen ve insanlarına saygılı, mutlu Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları yetiştirme" vizyonu okulların vizyonları arasında bir paralellik kurulması gerekli görülmektedir. Türk Eğitim Sistemi'nde başlatılan Toplam Kalite Yönetimi uygulamaları ve çeşitli okul geliştirme etkinlikleri kapsamında sıklıkla karşılaşıldığı gibi okulların vizyonu okul müdürünün veya görevlendirdiği bir öğretmenin tek başına kaleme alarak okul üyelerine ilan ettiği duygusal ve yaratıcı edebi bir metin olarak düşünülmemelidir.

Okul Kültürü

Yapılandırmacı eğitim anlayışının benimsendiği okulda dil okul kültürünü biçimlendirmede, deneyimlerin paylaşılmasında ve ortak bir vizyon oluşturmada en önemli araç olarak görülmektedir. Karşılaşılan sorunları takım anlayışı içinde çözme anlayışı bir başka önemli değerdir; okul üyeleri eylem araştırmaları yaparlar ve uygulamanın geliştirilmesi için bulguları paylaşırlar (Lambert ve diğerleri, 2002). Yapılandırmacı eğitim anlayışı sahip olduğu özellikleri ile bilginin temel değer olduğu ve üretildiği, herkesin deneyimlerini paylaştığı ve birbirinden öğrendiği bir okul kültürünün benimsenmesini gerektirmektedir. Böyle bir okul kültürünün ise "öğrenen örgüt" diye bilinen yönetim felsefesinde kendini bulabileceği düşünülmektedir. Çünkü öğrenen örgüt anlayışına uygun olarak okullar bilginin öğrencilere aktarıldığı yerler değil, bilginin üretildiği, herkesin bireysel ve takım olarak öğrendiği, öğrenmenin temel değer olarak kabul edildiği kurumlardır. Ancak okul kültürü kavramı çerçevesinde yapılandırmacı yaklaşımın bireyselliğe, değerlere ve normlara ilişkin atıfta bulunan özellikleri nedeniyle okul içinde ortak değer, inanç ve normlar sisteminin nasıl geliştirilebileceği tartışılmalıdır. Daha önce de belirtildiği gibi göreceli olarak her bilginin doğruluğu anlayışına uygun ama aynı zamanda mevcut değerleri koruyacak bir okul kültürü geliştirme sadece öğrenen örgüt anlayışıyla çözümlenebilecek bir durum olarak görülmemektedir. Buna karşın Türk Eğitim Sistemi'nde de buna yönelik herhangi bir girişimin olmaması, olanların ise sadece bireysel anlamda yürütülmesi böyle bir kaybının olmadığı biçiminde yorumlanabilir.

Sistem Özellikleri (Girdi-Süreç-Çıktı)

Yapısalcı eğitim anlayışı çerçevesinde okul sisteminin diğer öğeleri irdelendiğinde benzer çelişen yapılar ve işleyişini olduğu söylenebilir. Okul sisteminin süreç boyutunda gerçekleştirilen yapılandırmacılığa dayandırılmış Yeni İlköğretim Programı sistem tanımı gereği girdiler üzerinde de yeniden düşünülmesini gerekli kılmaktadır. Özellikle Okçabo'lun (2005) yapısal girdiler olarak nitelendirdiği yasal düzenlemeler ve yapılandırmacı eğitim anlayışı arasında önemli sorunlar olabileceği düşünülmektedir. Bunun dışında sistemin temel girdileri olarak nitelendirilebilecek öğretmenler eğitim programının yürütücüleri olarak bu konuda yetişmiş olmaları gerekmektedir. Bir başka deyişle yapılandırmacı eğitim yaklaşımı hizmet öncesinden bu süreçle yetişmiş, yaklaşımını özümsemiş ve uygulayabilir öğretmenler gerektirmektedir. Yapılan araştırmalar öğretmen tutum ve davranışlarının okul sisteminin işleyişinde ve öğrenci girdisi başta olmak üzere diğer girdiler üzerinde doğrudan etkili olduğunu göstermektedir (Bayrak, 2008). Okulun tüm öğeleri üzerinde bu derece etkili olan öğretmenlerin yetiştirilmesine yönelik Türk Eğitim Sistemi'nde 1998 ve 2004 yıllarında gerçekleştirilen değişikliklerin yapılandırılmış eğitim uygulamaları ve felsefesi ile yeterli düzeyde uyum sağlayamadığı ortadadır. Okul sisteminin diğer girdileri olan bilgi, teknoloji, araç-gereç, donanım açısından da geçmişte mevcut yapılar aynı şekilde sürmektedir. Oysa yapılandırmacı yaklaşım öğrencilerin bireysel ve ilgi

alanları çerçevesinde yaşantılarına uygun dolayısıyla farklı öğrenme ortamları sunabilecek bilgiler, donanımlar, fiziksel ortamlar ve araç-gereçler gerektirmektedir.

Sisteme sağlanacak bu türden girdiler yoluyla öğrenciler kendi öğrenmelerini yapılandıracaklar, öğretmen öğrencilerine farklı öğrenme ortam ve araçları sunarak eğitim sürecinin başarıya ulaşabilmesini sağlayabileceklerdir. Ancak eğitim-öğretim sürecinde gerçeğin karmaşık, gelecek ve yönün belirsiz olduğu bir dünya düzeninde (Şimşek, 1994), öğrencinin bilgiyi kendi kendine yapılandırmasına olanak sağlayana yöntem ve teknikler yerine mutlaklığa, belirliliğe ve tek doğruluğa uygun bilginin öğrencilere aktarıldığı ve nasıl yapılandırması gerektiğinin söylendiği yöntem ve teknikler kullanılmaktadır. Diğer yandan eğitim sistemindeki kademeler arası geçişte uygulanan seçme sınavları nedeniyle "yapılandırmacı yaklaşım anlayışı içinde" bir olmaz gerçekleştirilerek öğrencilerin ezberleme gücü, onların belleğine depoladıkları bilgileri kullanarak çoktan seçmeli sınavlarda doğru seçeneği işaretleme becerisine dayalı eğitim uygulamalarının olduğu söylenebilir.

Yapılandırmacı yaklaşımın benimsendiği yeni ilköğretim programının uygulanması ile birlikte okul sisteminin çıktılarının niteliğinin de değişime uğraması kaçınılmaz bir gerçektir. Türk Eğitim Sistemi'nde yetiştirilmek istenen insan tipi ve her bir eğitim kademesinin olduğu gibi ilköğretim kademesinin amaçları Milli Eğitim Temel Kanunu'nda belirtilmiştir. Hazırlanan programlarda öğrencilerde öngörülen çıktı nitelikleri belirtilmekle birlikte Milli Eğitim Kanunu'nda buna yönelik herhangi bir değişikliğin yapılmamış olması, 1973 tarihli Kanunda belirtilen amaçların yaklaşık 40 yıl geçmesine rağmen 2000'li yıllarda kendini bulacak kadar öngörülü hazırlandığı biçiminde iyimser bir değerlendirme yapılabileceği gibi bu değerlendirmenin gerçekçiliği de oldukça tartışmaya açıktır. Bu bağlamda Türk Eğitim Sistemi'nin amaçları yetiştirilmek istenen insan tipi, toplumun gereksinimleri ve koşulları ile yapılandırmacılık arasında amaç-arac ilişkisine dayalı bir bağ kurularak okul sisteminin çıktılarının niteliği tartışmaya açılması gerekmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Tüm sistemler çevresindeki değişimlere uyum sağlayabildiği ölçüde varlığını sürdürebilirler. Bu çerçevede Türk Eğitim Sistemi'nde de bir takım gelişmelere uyum sağlayabilecek yapısal dönüşümlere yönelik adımların atılması geçmişten beri olagelmıştır. Ancak bu değişimlerin bütüncül bir anlayıştan uzak parça parça biçiminde olması sistemi artık dikiş tutmayan yamalı bohçaya dönüştürmüştür.

Yapılandırmacı eğitim anlayışı dünyada pek çok eğitim sistemi üzerinde dönüşümlere neden olmaktadır. Bu duruma kayıtsız kalamayan Türk Eğitim Sistemi'nde de bu anlayışı temel alan Yeni İlköğretim Programı uygulamaya konulmuştur. Yeni ilköğretim Programı çerçevesinde yapılan değerlendirmelere göre okulun örgüt ve yönetim yapısı içinde okul liderliği, vizyon, okul kültürü, sistemin girdi, süreç ve çıktı öğelerinde yapılandırmacı eğitim anlayışına yönelik herhangi bir değişim söz konusu değildir. Aksine yapılandırmacı yaklaşımla çatışan uygulamalara rastlamak daha olası bir durum olarak görülmektedir. Geçmiş yıllarda (1992-1993 eğitim-öğretim yılı) ortaöğretim kademesinde uygulamaya konulan kredili ders geçme sistemindeki başarısızlık hikâyeleri bu konuda uygulamacılara ve araştırmacılara yol gösterici nitelikte olmalıdır.

Gerek uygulamaya konulma süreci gerekse yapılan araştırmalar göstermektedir ki bu uygulama da sadece belirli boyutlar çerçevesinde sıkışıp kalmış, sistemin bütünlüğü içinde ele alınamamıştır. Bu nedenle yapılandırmacı yaklaşımın Türk Eğitim Sistemi açısından olumlu ya da olumsuz yanları, eksik tarafları sadece eğitim-öğretim süreci boyutuyla değil, özelde okul sistemi genelde tüm eğitim sisteminin temel öğeleri çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu bakımdan eğitim yönetim alanında çalışan akademisyenlerin yapılandırmacı yaklaşım ve Türk Eğitim Sistemi'ndeki

uygulamalarına yönetim bilimi çerçevesinde daha fazla ilgi göstererek bu bütüncül bakışı sağlayabilecekleri düşünülmektedir.

Kaynakça

- Akçay, C. (2006). *Türk eğitim sistemi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bayrak, C. (2008). Sistem kavramı ve özellikleri, *Türk Eğitim Tarihi, Sistemi ve Okul Yönetimi* (Ed. Coşkun Bayrak). Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları, No: 967.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (Çeviri Ed. Selahattin Turan) (2010). *Eğitim yönetimi teori, araştırma ve uygulama*. Ankara: Nobel Dağıtım.
- Korkmaz, İsa (2006). Yeni ilköğretim programının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi, *I. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Bildiriler Kitabı*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Lambert, L., Walker, D., Zimmerman, D. P., Cooper, J. E., Lambert, M. D., Gardner, M. E., & Szabo, M. (2002). *The constructivist leader*. New York: Teachers College Press.
- MEB (2005). *İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: MEB Basımevi.
- Okçabol, R. (2005). *Türkiye eğitim sistemi*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Özgan, H., & Turan, E.. Yapılandırmacı yaklaşımın uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretmenlerin yöneticilerden beklentileri, *9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu* (20 -22 Mayıs 2010), Elazığ, 2010, s.724-729.
- Şişman, M., & Taşdemir, İ. (2008). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

Turkish Educational System is developing continuously with the effect of external and internal dynamics because of the fact that it is a social system and because of its functions. Differentiations in expectations of society and people, well-qualified people need in modern era, new management and organization models cause new applications and improvement efforts in Turkish Educational System.

Among all the efforts in Turkish Educational System, which have been applied all over the country since 2005-2006 academic year, constructivist education approach is regarded as one of the most important educational project in order to cover the well-qualified human resource expectations in the modern era. Schools as social open systems are in the center of the change during transformation process and its effect on other sub-systems are inevitable. All the parts of the system should be in a harmony in order to implement the aim. When it is discussed in terms of fundamental features of system concept, constructivist education approach should not be regarded as successfully implemented only when it is applied in classrooms.

Fragmentarily changes in Turkish Educational system would be able to reach its aims, when changes in management and organizational structure of school system stem from constructivist education perspective come in to practice systematically. Changes and transformations which can be integrated with the aims of the system, organizational structure and management perception would be able to direct re-structuring of schools, enable realistic transformations in implementing social role of the schools and compatible with aims of the system.

Therefore, the aim of the study is to present analysis and evaluations about effects of constructivist education approach on school management and organizational structure which forms fundamentals of primary educational programme put in to practice in 2005-2006 academic year.

Constructivist approach, leadership and vision from the point of management and organizational structure of schools, school culture and input-process-output elements of the system are examined with the aim of the study. At the end of the analysis it is agreed that leadership perception for constructivist approach would be instructional leadership and school vision would focus on sustainable development based on individual experiences of all school members. Principals of schools where constructivist education approach is implemented don't have any practical, concrete leadership styles in Turkish National Education system. Ministry of Turkish National Education doesn't have any policies in order to get school principals gain this kind of efficiencies. Total quality management and school development studies don't match with constructivist educational approach when it is discussed in terms of school vision. Therefore, vision in new primary education programme and school vision should run correspondingly. When it is discussed in terms of school culture it can be stated that school culture based on constructivist approach is related to learning organization philosophy, but it is also needed to be developed. Because, school culture development can not be implemented only with learning organization. Besides, there are contradictions between constructivist approach and elements of the system for its philosophy and applications in terms of input-process-output dimensions.

Problems on legal regulations about inputs, teacher education far from constructivist approach, lack of knowledge on using materials and information, communication technologies can be regarded as most important problem areas. The other problems are; rote-learning based education system that includes centered exams and make students only memorize information and tell them uniqueness about any idea. This would block student's creativity and it is against constructivism. Human being type in line with the objectives of Turkish National Education system should be rearranged according to constructivist approach when it is considered in terms of school outputs. Aim oriented and tool based relationship should be built up.

According to analysis of the study there aren't any changes based on constructivist approach in input-process-output elements of the system in terms of school leadership, school culture, school vision. On the contrary, there are perceptions and implementations that conflict with constructivist approach and block running of the system entirely. Accordingly, it is founded out that constructivist education approach have been implemented without taking system integrity, management and organizational structure of schools in to consideration. So it is needed to be discussed in this aspect and focused on for further researches. Positive and negative effects of constructivist approach on Turkish National Education should not only be evaluated in terms of education period dimension but also in terms of school systems in particular and in terms of whole education system in general. Hence, it is thought that academicians study on the field of educational administration, supervision, planning and economy would pay attention to constructivist approach and its implementation on Turkish National Education System on the basis of management science in order to provide integrated point of view.